

Results of Implementing a Training Curriculum on Early Intervention for Special Needs Children for Teachers in the Central Special Education Center, Bangkok

Wuttichai Jainapa¹ Nattapon Meekaew^{1*} and Somporn Wanset¹

¹ Department of Educational Psychology and Counseling, Faculty of Educational, Khon Kaen University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: nattame@kku.ac.th

ABSTRACT

This research article aimed (1) to study the effect of implementing a training curriculum on early intervention for children with special needs among special education teachers, and (2) to study satisfaction of special education teachers toward a training curriculum. The one-group pretest-posttest design was implemented in the research. The research sample was obtained by purposively selecting teachers who work in early intervention work in central special education centers, who are new or current personnel, who moved to a new position within 3 months, totaling 30 people. Duration of the training was 30 hours. Research instruments used in the research consisted of the comprehensive knowledge assessment, skill assessment, attitude assessment, and satisfaction assessment. Data was analyzed by descriptive statistics included mean, standard derivation, and together with t-test. The results showed that the participated special education teachers had the average posttest score higher than the average pretest score with statistical significance at the .01 level. They had a very good level of early intervention skill. The post-training attitude was significantly higher than before training at the .01 level. The satisfaction level toward the training program among special education teachers was at the highest level. The highest average satisfaction dimension was the content of the curriculum, the learning process in training, and the application of knowledge to use in workplace, respectively.

Keywords: Special Education, Early Intervention, Teacher, Children with Special Needs, Training Curriculum

ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร

วุฒิชัย ใจนะภา¹ ญัฐพล มีแก้ว^{1*} และ สมพร หวานเสร็จ¹

¹ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: nattame@kku.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และ (2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ใช้รูปแบบการวิจัยแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังอบรม (The One-Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ซึ่งเป็นบุคลากรใหม่หรือเป็นบุคลากรที่ย้ายมาดำรงตำแหน่งใหม่ไม่เกิน 3 เดือน จำนวน 30 คน ระยะเวลาในการฝึกอบรม จำนวน 30 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และแบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการฝึกอบรม ภายหลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ภายหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีเจตคติหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีความพึงพอใจเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ในการอบรม และด้านการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการทำงาน

คำสำคัญ: การศึกษาพิเศษ, การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม, ครู, เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ, หลักสูตรฝึกอบรม

© 2023 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การพัฒนาประเทศที่จะนำไปสู่ความมั่นคงจะต้องเน้นการพัฒนาประชากรให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมโลกในปัจจุบันต่างให้ความสนใจในการพัฒนาคนมากขึ้น ทั้งคนปกติและคนที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ โดยให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือให้บุคคลเหล่านี้ได้พัฒนาตามศักยภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 10 วรรค 1 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (ราชกิจจานุเบกษา, 2545) และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มาตรา 5 โดยกำหนดให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีสิทธิทางการศึกษา ได้แก่ ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา ระบบ รูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลตลอดจนได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบ

ทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคณพิการแต่ละประเภทและบุคคล ดังนั้น รัฐจึงต้องจัดการศึกษาให้กับคณพิการ เพื่อให้คณพิการสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551)

จากหลักการและแนวคิดดังกล่าว จึงกำหนดเป็นทิศทางการสำคัญหลายประการ เช่น การเร่งเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคณพิการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดบริการพัฒนาสมรรถภาพคณพิการในระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) ตามแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan: IFSP) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) และให้มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555) ทั้งนี้ การบริการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความสำคัญในการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยมีการจัดกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ ตั้งแต่แรกเกิดหรือตั้งแต่เมื่อทราบว่ามี ความบกพร่องโดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพ หรือฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีอยู่โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เน้นหลักการมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551) โดยคณะกรรมการหรือทีมจะประกอบไปด้วยบุคลากรหลากหลายสาขาวิชาชีพ รวมทั้งครอบครัวมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาเด็ก พร้อมทั้งได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการ เทคนิคการช่วยเหลือและการดูแลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการรับบริการทางการศึกษาพิเศษร่วมกันและการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการประเมินผลทั้งระหว่าง การให้บริการและหลังการให้บริการช่วยเหลือ โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละบุคคลเป็นหลัก ทั้งนี้ โปรแกรมที่จัดขึ้นต้องเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล (สมพร หวานเสร็จ, 2547; Hallahan & Kaufman, 1999; Heward, 2000)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอน พบว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการดูแลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นหลัก หากแต่องค์ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพ หรือฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและทีมสหวิชาชีพที่สอดคล้องกับกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับครูผู้สอนยังมีจำกัด (สุภาภรณ์ บัณฑิต, 2559; วีรภัทร ไหมหว, 2560; เกียรติภูมิ มะแสงสม, 2561; ปราณี นามวิชัย, ณัฐณ พูเต็มวงศ์, ปริญญญา ทองสอน และ วิชิต สุรัตน์เรืองชัย, 2564; Shao, 2004; Cepeda, 2009 และ Canadas, L., Santos-Pastor, M. L., & Castejon, F. J., 2020) นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ปกครองในการดูแลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะกลุ่ม เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเด็กออทิสติก เป็นต้น (จารุวรรณ ประดา และคณะ, 2553; ดนยา อินจำปา และคณะ, 2561; สุรัญจิต วรรณวล, 2564; Krohn, 1999) ซึ่งหลักสูตรฯ ไม่ครอบคลุมทั้ง 9 ประเภทความพิการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้นพบว่า ยังขาดหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในระดับปฐมวัย เพื่อครูมีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่จะทำให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพ หรือฟื้นฟูสมรรถภาพที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคณพิการแต่ละประเภทและบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ด้วยผู้วิจัยเป็นบุคลากรครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์การศึกษาพิเศษที่นับว่ามีจำนวนบุคลากรครูมากที่สุดของศูนย์การศึกษาพิเศษ 77 แห่ง ในประเทศ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปในแนวปฏิบัติเดียวกันตามหลักการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ซึ่งจะส่งผลให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างอิสระและปกติสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre experimental design) โดยศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง (The One-Group Pretest-Posttest Design) ระเบียบวิธีวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย คือ จะต้องเป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นบุคลากรใหม่หรือเป็นบุคลากรที่ย้ายมาดำรงตำแหน่งใหม่ไม่เกิน 3 เดือน

คุณลักษณะของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.33 ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 76.67 โดยมีคุณวุฒิการศึกษาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาเป็นคุณวุฒินักสหวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 30.00 และการศึกษาพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 13.33 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีสถานะเป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมา ได้แก่ พนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 26.67 และอัตราจ้าง คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ข้อมูลคุณลักษณะ		จำนวน (N)	ร้อยละ
เพศ			
	1. ชาย	5	16.67
	2. หญิง	25	83.33
รวม		30	100.00
อายุ			
	1. 20 – 30	19	63.33
	2. 31 - 40	9	30.00
	3. 41 - 50	2	6.67
รวม		30	100.00
ระดับการศึกษา			
	1. ปริญญาตรี	23	76.67
	2. สูงกว่าปริญญาตรี	7	23.33
รวม		30	100.00

ตารางที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ต่อ)

ข้อมูลคุณลักษณะ		จำนวน (N)	ร้อยละ
ตำแหน่ง			
	1. ข้าราชการ	16	53.33
	2. พนักงานราชการ	8	26.67
	3. อัตรารับจ้าง	6	20.00
รวม		30	100.00
คุณวุฒิการศึกษา			
	1. การศึกษาพิเศษ	4	13.33
	2. นักสหวิชาชีพ	9	30.00
	3. การศึกษาอื่นๆ	17	56.67
รวม		30	100.00

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเหมาะสมและค่าความตรงเชิงเนื้อหา IOC จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.97 ผลการวิเคราะห์หาค่า ความยากง่าย .43 - .63 และค่าอำนาจจำแนก .20 - .73 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม ทั้งฉบับ .85

2.2 แบบประเมินทักษะของครูผู้สอน มีผลการตรวจสอบความเหมาะสมและค่าความตรงเชิงเนื้อหา IOC จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น .72

2.3 แบบวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีผลการตรวจสอบความเหมาะสมและค่าความตรงเชิงเนื้อหา IOC จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น .83

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม มีผลการตรวจสอบความเหมาะสมและค่าความตรงเชิงเนื้อหา IOC จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น .93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การประเมินก่อนการฝึกอบรม ทำการเก็บข้อมูลก่อนฝึกอบรมโดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ และแบบวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3.2 ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระยะเวลา 30 ชั่วโมง

3.3 การประเมินระหว่างการฝึกอบรม ทำการประเมินทักษะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3.4 การประเมินหลังการทดลอง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และแบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการฝึกอบรม ภายหลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้น

3.5 สรุปองค์ความรู้และวิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) หลักการ และเหตุผลของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) โครงสร้างและเนื้อหาสาระ

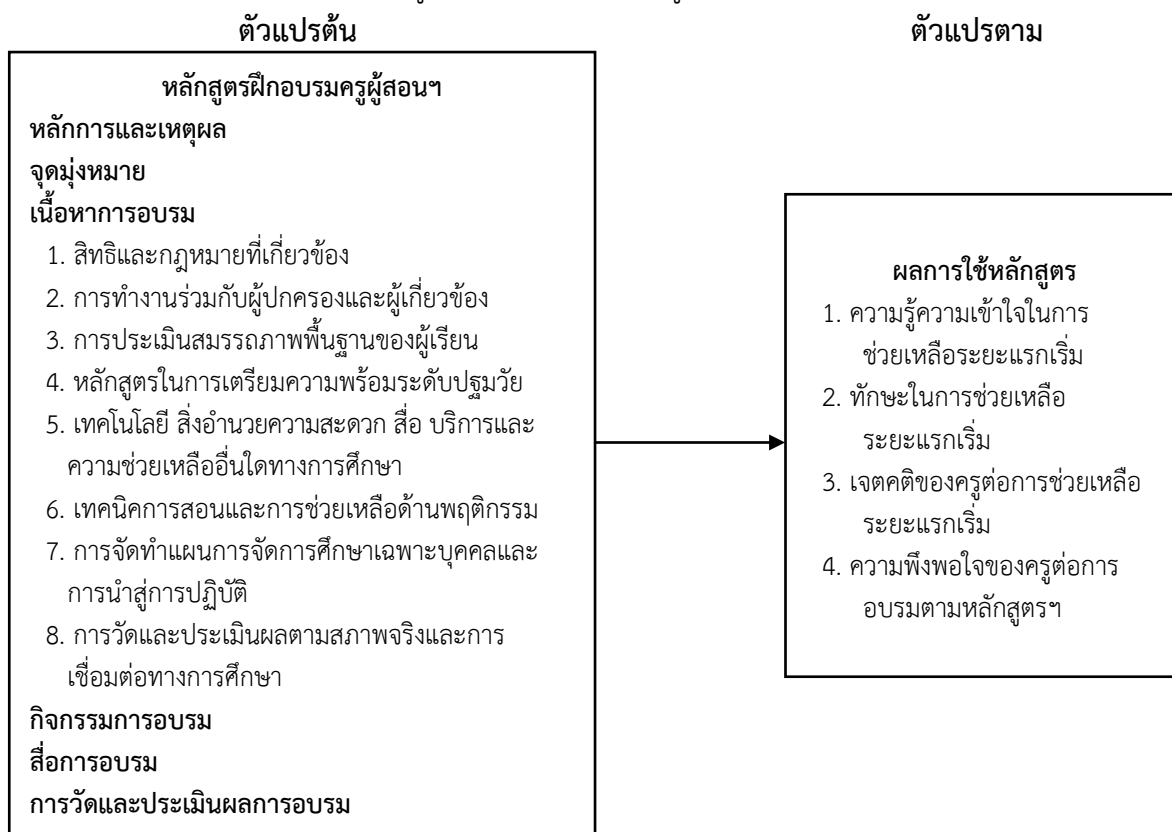
ของหลักสูตร 5) การจัดกิจกรรมหลักสูตรฝึกอบรม 6) สื่อประกอบการฝึกอบรม และ 7) การวัดและประเมินผล โดยมีโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 8 หน่วยฝึกอบรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจะถูกนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทักษะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และระดับความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรม และการทดสอบ t-test dependent เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรม และคะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูผู้สอนต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ก่อนและหลังการฝึกอบรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เกิดขึ้นจากความต้องการของครูผู้สอนและศูนย์การศึกษาพิเศษฯ เพื่อสร้างหลักสูตรที่มีความเป็นมาตรฐาน สามารถนำไปใช้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้แก่ครูผู้สอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาหลักสูตรฯ ดำเนินการผ่านการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร และแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม ผลที่เกิดขึ้นต่อครูผู้สอนที่เข้ารับการฝึกอบรมช่วยให้ครูผู้สอนเกิดความรู้ ความเข้าใจในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เกิดทักษะในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม รวมถึงมีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นสะท้อนได้จากความพึงพอใจของครูต่อการอบรมตามหลักสูตรฯ ได้อีกทาง ดังกรอบแนวคิดการวิจัยต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

1.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนความรู้ความเข้าใจภายหลังการฝึกอบรม ($\bar{X}$ = 27.23) มากกว่าคะแนนก่อนเข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X}$ = 16.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ก่อนและหลังการฝึกอบรม

รายการประเมิน	N	คะแนนเต็ม	ก่อนฝึกอบรม		หลังฝึกอบรม		t	Sig
			$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	30	30	16.23	3.41	27.23	1.43	-16.26	.00**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ผลการประเมินทักษะครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.29 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ทักษะครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

รายการประเมิน	ระดับคะแนน (N = 30)		
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1. การประเมินความสามารถพื้นฐาน และวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน	4.73	0.45	ดีเยี่ยม
2. การวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน	4.17	0.65	ดีมาก
3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ที่ยึดความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการ	4.67	0.48	ดีเยี่ยม
4. การจัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP) ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	3.93	0.69	ดีมาก
5. การออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ เทคนิค และวิธีการสอนที่เหมาะสมและหลากหลาย ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.87	0.63	ดีมาก
6. การวิเคราะห์สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.23	0.68	ดีมาก
7. สร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.37	0.61	ดีมาก
8. การวัดประเมินผล และการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียน เพื่อรายงานผลความก้าวหน้าพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.33	0.66	ดีมาก
9. การจัดทำแผนการเชื่อมต่อทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.20	0.66	ดีมาก
10. การปรับปรุง ทบทวนแผนการให้บริการที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษในปัจจุบันของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.43	0.63	ดีมาก
รวม	4.29	0.25	ดีมาก

1.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษภายหลังการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.84$) มากกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.15$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

รายการประเมิน	N	คะแนนเต็ม	ก่อนฝึกอบรม		หลังฝึกอบรม		t	Sig
			$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
เจตคติของครูต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	30	5	4.15	0.67	4.84	0.04	-20.77	.00**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความพึงพอใจของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า ความพึงพอใจของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีความพึงพอใจเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.81$) ด้านกระบวนการเรียนรู้ในการอบรม ($\bar{X} = 4.73$) และด้านการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการทำงาน ($\bar{X} = 4.70$) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

รายการประเมิน		ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านเนื้อหาของหลักสูตร	4.81	0.32	มากที่สุด
	1.1 เนื้อหาของหลักสูตรมีความน่าสนใจ	4.90	0.31	มากที่สุด
	1.2 เนื้อหาของหลักสูตรช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	4.73	0.45	มากที่สุด
	1.3 เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เข้าอบรม	4.83	0.38	มากที่สุด
	1.4 เนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีความชัดเจน	4.80	0.41	มากที่สุด
	1.5 การจัดลำดับของหน่วยการเรียนรู้มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน	4.80	0.41	มากที่สุด
2.	ด้านการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการทำงาน	4.70	0.39	มากที่สุด
	2.1 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มได้	4.77	0.43	มากที่สุด
	2.2 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดและเผยแพร่ได้	4.63	0.49	มากที่สุด
3.	ด้านกระบวนการเรียนรู้ในการอบรม	4.73	0.34	มากที่สุด
	3.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.73	0.52	มากที่สุด
	3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจสามารถปฏิบัติได้จริง	4.77	0.43	มากที่สุด
	3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้สามารถปฏิบัติได้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	4.73	0.52	มากที่สุด
	3.4 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	4.70	0.47	มากที่สุด
4.	ด้านสื่อประกอบการฝึกอบรม	4.62	0.43	มากที่สุด
	4.1 สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสม หลากหลาย ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	4.63	0.49	มากที่สุด
	4.2 สื่อประกอบการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมได้	4.60	0.50	มากที่สุด
5.	ด้านการวัดและประเมินผล	4.68	0.43	มากที่สุด
	5.1 มีความพึงพอใจกับวิธีการวัดและประเมินผล	4.67	0.48	มากที่สุด
	5.2 วิธีการวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย สอดคล้องตามวัตถุประสงค์	4.70	0.47	มากที่สุด
รวม		4.71	0.33	มากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร พบว่าจากการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของผู้วิจัยซึ่งได้หลักสูตรที่มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) หลักการ และเหตุผลของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร 5) การจัดกิจกรรมหลักสูตรฝึกอบรม 6) สื่อประกอบการฝึกอบรม และ 7) การวัดและประเมินผล โดยมีโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 8 หน่วยฝึกอบรม คือ 1) สิทธิคนพิการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) การทำงานร่วมกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง 3) การประเมินสมรรถภาพพื้นฐานของผู้เรียน 4) หลักสูตรในการเตรียมความพร้อมระดับปฐมวัย 5) เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 6) เทคนิคการสอนและการช่วยเหลือด้านพฤติกรรม 7) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและการนำสู่การปฏิบัติ และ 8) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และการเชื่อมต่อทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของวีรภัทร ไหมหว (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมครูมีองค์ประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร กิจกรรมดำเนินการฝึกอบรม การวัดผลและประเมินผลการฝึกอบรม ทั้งนี้จากการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลังการฝึกอบรมคะแนนสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม เมื่อพิจารณาหน่วยการฝึกอบรมทั้ง 8 หน่วยโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมและเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมสามารถพัฒนาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ชูชัย สมितिไกร (2554) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการเรียนรู้ซึ่งถูกจัดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความตระหนัก และแรงจูงใจของบุคลากรในองค์กร อันจะส่งผลให้บุคลากรเหล่านี้มีเจตคติต่อองค์กรและผลการปฏิบัติงานสูงขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cepeda (2009) ได้ศึกษา ผลของการมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมปฏิบัติการสืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์และการติดตามการจัดกิจกรรมของครูวิทยาศาสตร์โรงเรียนมัธยมศึกษา ความรู้ในเนื้อหา ความเข้าใจคลาดเคลื่อนของครูและการปฏิบัติการในห้องเรียน พบว่าครูวิทยาศาสตร์สามารถเพิ่มความรู้ในเนื้อหาของพวกเขา โดยการเข้าร่วมวิทยาศาสตร์หลักสูตรการพัฒนาที่มีคุณภาพสูงระดับมืออาชีพที่ออกแบบมาเพื่อช่วยเพิ่มความรู้พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับเนื้อหาวิทยาศาสตร์ และยังสอดคล้องกับเนาวรัตน์ สุนทรโชติ (2563) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์ เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการประเมินผลงานของครูอยู่ในระดับดี ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินทักษะครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยผลการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ทั้งนี้ส่งผลมาจากหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสม มีความสอดคล้องและตรงกับความต้องการของครูผู้สอน และครูผู้สอนได้ฝึกปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความเข้าใจในทักษะการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ชร ฐิระวิเชตร์ (2554) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการที่องค์กรได้จัดทำขึ้นมาหรือดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถในการทำงานและเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของบุคลากร เพื่อให้ได้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ และมีคุณสมบัติที่องค์กรคาดหวังหรือต้องการ ซึ่งจะนำองค์กรให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีศักยภาพในการแข่งขันต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ruiz (2012) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยใช้การฝึกอบรมเน้นสมรรถนะ พบว่า การฝึกอบรมถูกออกแบบโดยใช้เทคนิคซึ่งมองผู้เข้าอบรมเหมือนเป็นทั้งผู้สอนและผู้เรียน โดยเน้นที่การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ทำให้ได้บุคลากรที่มีมุมมองในบริบทที่ลูกค้าต้องการและตรงกับภารกิจขององค์กร และยังสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ คมสรณ์ ภูทอง (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู สถานศึกษาอาชีวศึกษาในการพัฒนาบทเรียนบนอุปกรณ์พกพาตามรูปแบบระบบนิพจน์บทเรียน พบว่า หลังจากการฝึกอบรม ผู้เข้าฝึกอบรมมีค่าคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดร้อยละ $E1 = 83.64$ คะแนนจากการปฏิบัติร้อยละ 81.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม พบว่า หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ทั้งนี้มีผลมาจากหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสม มีความสอดคล้อง และตรงกับความต้องการของครูผู้สอน เมื่อพิจารณาผลการประเมินโดยรวมครูมีเจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งอาจเกิดจากกระบวนการในการฝึกอบรมที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้เกิดความคิดเห็น ความรู้สึกต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในลักษณะที่ดีมาก แสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมสามารถเสริมสร้างเจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้กับครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2551) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jesus V & Daniel M (2013) ได้ศึกษาการฝึกอบรมครูฝึกสอนสาขาวิชาพลศึกษาในการพัฒนาความสามารถขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการสอน พบว่า การออกแบบการวางแผนและการสร้างเจตคติที่ดีภายในวิชาพลศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การฝึกงานทำให้ครูตระหนักถึงปัญหาในการประสานทฤษฎีและการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสอนพลศึกษาและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ บัณจิต (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูปฐมวัยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ครูปฐมวัยมีเจตคติต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติภูมิ มะแสงสม (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย ความเป็นมาหลักการและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม และ การวัดและประเมินผล ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีทักษะการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นและมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก

ความพึงพอใจของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้มีผลมาจากการจัดการฝึกอบรมมีองค์ประกอบที่มีประสิทธิภาพ เนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้ออกแบบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสื่อการฝึกอบรมมีความหลากหลายน่าสนใจ ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ได้ฝึกคิด พุด ถาม ระดมความคิด แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้อย่างอิสระ โดยมีวิทยากรเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้วิจัยและวิทยากรได้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร มีความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย แต่ก็มีความท้าทายเหมาะกับวัยและความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย สังข์สี (2550) กล่าวว่า วิทยากรที่ให้ความรู้ในการฝึกอบรมต้องมีความรู้ความชำนาญและมีประสบการณ์อย่างแท้จริง มีความสามารถในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างดี มีเทคนิคและวิธีการที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจชัดเจน กระตือรือร้นและให้ความสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณาพร วรรณศิลป์ (2564) ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยรวมครูผู้เข้าร่วมพัฒนามีความพึงพอใจการใช้รูปแบบในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษนี้ ถูกพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ทั้งในด้านกระบวนการ การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการวางแผนการให้บริการและการจัดหาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดที่เหมาะสมแก่เด็ก ทั้งนี้ส่งผลต่อประสิทธิผลของการพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาศักยภาพหรือฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับประเภทและลักษณะของความพิการเป็นรายบุคคล โดยความร่วมมือของครอบครัวและทีมสหวิชาชีพและเป็นแนวให้กับศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา/ประจำจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตลอดจนวางแผนและขับเคลื่อนการพัฒนาครูผู้สอนและนักสหวิชาชีพในการพัฒนาศักยภาพ และฟื้นฟูสภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างอิสระ โดยการลดการพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุด (ดังภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

สรุปผลการวิจัย

ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของครูผู้สอนที่เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การประเมินทักษะครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า คะแนนเจตคติภายหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเจตคติก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เวลาที่ใช้ในการอบรมแต่ละแผนการจัดอบรมควรมีความยืดหยุ่น เนื่องจากแผนการจัดอบรมบางแผน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้เข้าใจง่าย ปฏิบัติได้เร็ว บางแผนการจัดอบรมมีความยากและซับซ้อน ควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมให้มากขึ้น

1.2 หลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา/ประจำจังหวัดอื่นๆ สามารถนำไปเป็นต้นแบบในการจัดการฝึกอบรมครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษได้

1.3 ผู้ที่นำหลักสูตรหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไว้ใช้ ควรศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรและกิจกรรมการฝึกอบรมก่อนนำไปใช้จริง

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในรูปแบบออนไลน์

2.2 ควรมีการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในหน่วยฝึกอบรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อายุแรกเกิด – 6 ปี เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณาธิการทางการศึกษา พุทธศักราช 2552*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกียรติภูมิ มะแสงสม. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- คมสรณ์ ภูทอง. (2565). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู สถานศึกษาอาชีวศึกษาในการพัฒนาบทเรียนบนอุปกรณ์พกพาตามรูปแบบระบบนิพนธ์บทเรียน*. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรมพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 13(3), 86-95.
- คุณาพร วรรณศิลป์. (2564). *รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3*. วารสารวิชาการธรรมทรศน์, 21(4), 195-212
- จารุวรรณ ประดา, ธีรารวรรณ กุลวงศ์, ปรรธนา พรหมวัง และ เบญจวรรณ ภูซัน. (2553). *ผลการใช้โปรแกรมครอบครัวต่อการรับรู้สมรรถนะพฤติกรรมและการดูแลของครอบครัวและพัฒนาการของผู้มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล, กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข.
- ชูชัย สมิทธิไกร. (2554). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร Personnel Training in Organizations*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดนยา อินจำปา, วิชิต สุรัตน์เรืองชัย และ ปริญญญา ทองสอน. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสำหรับผู้ดูแลเด็ก ศูนย์การศึกษาพิเศษ*. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 14(3), 195-208.

- เนาว์มณี สุนทรโชติ. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์ เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(2), 2556-267
- ปราณี นามวิชัย, ญัฐฉณ พุเต็มวงศ์,ปริญญา ทองสอน และ วิจิต สุรัตน์เรืองชัย. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนมัสยิดบ้านสมเด็จ กรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิต*, 10(2), 458-472.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551. (17 พฤษภาคม 2556). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 130 ตอนที่ 42 ก. หน้า 1-4.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (19 ธันวาคม 2545). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 16-21.
- เพ็ชร ฐปะวิเชตร. (2554). *เทคนิคการจัดฝึกอบรมและการประชุม (Training and meeting techniques)*. กรุงเทพฯ: ดวงกมลพับลิชชิง.
- วีรภัทร ไม้ไหว. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 4(2), 1-9.
- สมคิด บางโม. (2551). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สมชาย สังข์สี. (2550). *หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (การศึกษาดุขภูมิจิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สมพร หวานเสร็จ. (2547). *การพัฒนาแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น*. (รายงานการวิจัย). ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9, ขอนแก่น.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). *คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการสำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการและศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- _____. (2555). *คู่มือการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุภาภรณ์ บัณจิต. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูปฐมวัยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์*. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม).
- สุรยจิต วรรณวล. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตอิสระในบ้าน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา*. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Canadas, L., Santos-Pastor, M. L. & Castejon, F. J. (2020). Physical education teachers' competencies and assessment in professional practice. *Apunts educacion fisica y deportes*, 36(139), 33-41.
- Cepeda, L. F. (2009). *Effects of Participation in Inquiry Science Workshops and Follow-up Activities on Middle School Science Teachers Content Knowledge, Teacher-held Misconceptions and Classroom Practices*. Denver: The Faculty of Natural Sciences and Mathematics University of Denver.
- Hallahan D. P. & Kaufman J. M. (1999). *Exceptional Children: Introduction to Special Education*. Boston: Allyn and Bacon.
- Heward William L. (2000). *Exceptional Children: An Introduction for Special Education*. USA: Prentice-Hall, Inc.

- Krohn, A. (1999). *An ethno cultural training model for graduate level school psychology students working with families of children with development disabilities: A pilot study*. (Doctoral Dissertation, Psychology, The State University of New Jersey).
- Ruiz, Y., Matos, S., Kapadia, S., Islam, N., Cusack, A., Kwong, S., & Trinh-Shevrin, C. (2012). Lessons learned from a community-academic initiative: The development of a core competency-based training for community-academic initiative community health workers. *American journal of public health, 102*(12), 2372-2379.
- Shao, X. (2004). *Teacher training and curriculum reform in Chinese agricultural schools*. (Doctoral Dissertation, The Pennsylvania State University).
- Viciano, J., & Mayorga-Vega, D. (2013). Effect of Internships on Pre-Service Teachers' conceptions of Planning In Physical Education. *European Scientific Journal, 9*(19), 253-261.